

www.franciscaansbezinnen.be

Broosheid dragen

Franciscus en Clara
als kwetsbare heiligen

TAU - VASTENBEZINNING 2024

WEEK 3: HET IDEAAL KRIJGT DEUKEN

Franciscus en de eerste broeders hebben hun lichaam afgepeigerd om 'God te dienen in de geest'. Franciscus noemde zijn lichaam 'zijn ergste vijand' want zijn lichaam belette hem dag en nacht met de Heer bezig te zijn.

Franciscus was niet de enige die zo dacht. Hij was daarin een kind van zijn tijd. Om God te dienen moest een christen streng vasten en niet teveel van het leven genieten. Het hoorde bij zijn tijd dat God dienen gelijk stond met het eigen lichaam 'verachtelijk vinden'.

Franciscus wilde ook het voorbeeld zijn voor zijn broeders. Als hij zijn lichaam teveel zou toegeven, zouden zijn broeders daarin een voorbeeld vinden om het zelf niet meer zo nauw te nemen.

Maar het ideaal krijgt deuken.

Franciscus trekt met de kruistochten naar Egypte waar de merkwaardige ontmoeting met de Sultan plaats vond, maar tijdens die tocht doet hij ook een zware ziekte op. Hij wordt zieker en zieker.

Hij kan het rondtrekkende zwerversbestaan niet meer aan en moet hulp vragen aan zijn broeders. Hij kiest daarvoor zorgvuldig zijn broeders uit. Het zijn allemaal deugdzame en godvruchtige mannen.

Als hij zich moet laten dragen kiest hij 4 broeders uit: de ene is bijzonder fijngevoelig, de tweede had een buitengewoon geduld, de derde had een heilige en onbevangen eenvoud, de vierde was lichamelijk zeer fors en sterk. Franciscus vertrouwt zich niet zomaar toe aan eender wie.

Dat de vier allemaal een ander karakter hebben toont ook symbolisch aan dat het zich laten dragen hier veel ruimer is dan louter het fysieke dragen. Dat Franciscus iemand uitkiest die heel geduldig is, zegt misschien ook iets over het feit dat hij geen gemakkelijke persoon was om zich te laten dragen, om zich te laten verzorgen.

Franciscus moet zich laten dragen, hij moet er zich bij neerleggen! Zijn lichaam die hij omschrijft als zijn ergste vijand wint! Onze lichamelijkheid heeft immers grenzen: Je kan je lichaam niet oneindig blijven afbeulen! Het zal ook wel voor Franciscus niet vanzelfsprekend geweest zijn om zich toe te vertrouwen aan de zorg van zijn medebroeders.

Hij wordt ook effectief bang dat de broeders het een te zware last zullen vinden om voor hem te zorgen want daardoor kunnen zij niet meer genoeg met het gebed bezig zijn. Ze konden er wel eens genoeg van krijgen en de moed laten zakken.

Franciscus spreekt dan ook zijn broeders toe en verzekert hen dat ze door voor hem te zorgen zich meer nuttig maken voor de hele orde en voor het leven van de hele broederschap. Er zijn bovendien broeders die niet aan zijn wensen voldoen en daar heeft hij het moeilijk mee.

Het ideaal krijgt nog meer deuken als de orde van de minderbroeders uit zijn voegen barst en zelfs uiteen dreigt te vallen. Franciscus moet het beheer van de orde aan anderen overlaten. Hij moet het ideaal van de kleine evangelische broederschap van het begin ook wat loslaten. Er komt verdeeldheid in de broederschap: niet alle broeders zijn het eens met de strenge levenswijze.

Franciscus en zijn broeders krijgen zoals in de verhalen staat 'vleselijke bekoringen'. Hier reageert onverbiddelijk. Hij verbiedt zijn broeders om al te vaak in de vrouwenkloosters rond te hangen. Vrouwen zijn ook helemaal niet welkom in het klooster van de minderbroeders. Zelf komt hij bijna niet meer bij Clara en haar zusters. Om de broeders het goede voorbeeld te geven of om zelf niet bekoord te worden door teveel vrouwelijk schoon?

Ook voor Clara laten het strenge vasten en de zware levensomstandigheden zich gelden. Zij wordt ziek en zal vele jaren ziek te bed liggen. De zusters vinden het strenge vasten van Clara overdreven. Terwijl Clara slaapt nemen ze haar boetekleed van varkenshuid af. Ze manen Clara aan om meer te eten. Ze roepen Franciscus te hulp als hun goede raad geen gevolg heeft. Franciscus gebiedt Clara elke dag een homp brood te eten met de grootte van een vuist.

Agnes van Praag gaat blijkbaar ook heel ver in het vasten. In haar derde brief wijst Clara haar terecht. Ze vraagt 'zich terug te trekken van die onverstandige en onmogelijke strengheid van onthouding waarop zij zich gestort heeft'. Want, zegt Clara,

*Ons lichaam is niet van ijzer
en onze kracht is geen kracht van steen.
Wij zijn juist broos en geneigd
tot elke lichamelijke zwakheid’.*

Vreemd genoeg omschrijft Clara zichzelf en haar zusters als ‘wij die gezond en sterk zijn’ terwijl we weten dat zij in de tijd dat ze de brief schreef, al lang ziek was.

Franciscus en Clara worden zieke heiligen. We weten er weinig over hoe Clara daarmee omgegaan is. De zusters vertellen dat zij altijd vol vreugde was en door kussens gesteund, handwerk bleef doen.

Franciscus is niet meer wie hij was. De zelfzekere, rondtrekkende prediker, het voorbeeld voor zijn broeders, moet zich laten helpen. Hij moet de gestrengheid tegenover zijn lichaam mildereren. Hij is niet meer het onaantastbare model voor zijn broeders zoals hij dat zou willen zijn.

VAN GEBROKENHEID NAAR OVERGAVE

Jana getuigt mooi over hoe haar ziekteproces: ze spreekt over gebrokenheid en onmacht, over het loslaten van perfectionisme en het overstijgen van beperktheid, over het zich gedragen weten en overgave in Gods handen. Op haar website inwezig.be/broos schreef ze onderstaand, mooie tekst:

Wat broos is

Heb ik lief

Niet de grote macht

Niet het vertoon

Maar diepe kracht

In fragiliteit

Diep vertrouwen

In gebrokenheid

Onmetelijke schoonheid

In kwetsbaarheid

Ik koester wat broos is

Hou het in Mijn handen

Blaas erop

En doe het groeien

Ik bewaar het

Ik bescherm het

Ik heb het lief

Ik heb jou lief

VRAGEN TER INSPIRATIE

Wat doe ik met wijze raad die mij wordt gegeven? Volg ik die zelf goed op of ga ik toch liever mijn eigen weg?

Clara schrijft heel mooi: "Ons lichaam is niet van ijzer en onze kracht niet van steen." Wat roept dit citaat bij mij op?

Heeft mijn lichaam mij ooit gedwongen om naar mijn eigen lichamelijke grenzen te leren luisteren?

Wat heeft mij geraakt in de getuigenis van Jana? Wat klonk vertrouwd? Wat was voor mij moeilijk?

TAU - VASTENBEZINNING 2024

Tekst: Francine
Afbeeldingen: inwezig.be

Meer info op
www.franciscaansbezinnen.be

